

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Kari Sveen

Vår ref. 2019/16144-2 432.3

Dykkar ref.

Dato 11.10.2019

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Innspel til revisjon av verneforskriftene når det gjeld el-sykkel m.m.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen har i møte 6. september gått gjennom verneforskriftene for verneområda Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen LVO. Dette med bakgrunn i den pågåande diskusjonen om bruk av el-sykkel i og utanfor verneområde.

Nasjonalparkstyret ser behov for justering av verneforskriftene på dette punktet, men er skeptisk til å berre likestille el-sykkel med vanleg sykkel, utan ei nærare vurdering av konsekvensar i høve til verneverdiane i kvart enkelt område. Dersom verneforskriftene blir tekne opp til revisjon på dette punktet, er det også ønskeleg med ein gjennomgang på eit par andre område, og ein språkleg gjennomgang for å få heile ordlyden i forskriftene på nynorsk.

Styret gjorde følgjande vedtak:

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen ber sekretariatet om gå gjennom verneforskriftene og formulere forslag til endringar når det gjeld følgjande spørsmål:

- A) Nasjonalparkstyret bør få fullmakt til å opne for bruk av el-sykkel på nærare gjevne strekningar der forholda ligg til rette for det. Styret ser særleg behov for å sjå på moglegheita for bruk av el-sykkel på vegen inn til Glitterheim.
- B) Samstundes bør ein sjå på reglane knytt til vassdragsanlegga i Jotunheimen NP og Utladalen LVO, der verneforskriftene gjev eit generelt unntak for drift/ vedlikehald og oppgradering/fornyng av energi- og kraftanlegg, medan den nødvendige motorferdsla knytt til desse operasjonane krev eiga søknadsbehandling. Dette synest å vera ein utilsikta effekt, og bør få ein fagleg gjennomgang. Ved akutte utfall er det heller ikkje tid til søknad om enkeltløyve, slik at det uansett må gjevast eit ståande motorferdselløyve som gjeld slike tilfelle. Det hadde derfor vore ryddigare å ha eit generelt unntak for dette, som samsvarer med det generelle unntaket for gjennomføringa av fysiske tiltak på anlegga.
- C) Forskriftene bør også korrigerast språkleg, slik at heile forskriftene kjem i same målform. Etter siste revisjon i 2014 vart enkelte paragrafar utforma på bokmål, medan hovuddelen av forskriftene er på nynorsk.

Viser elles til vedlagt utskrift av møtebok, sak 37/2019, og til vedlagt notat som markerer ønskt endring når det gjeld bruk av el-sykkel og merknader til utforming av verneforskriftene.

Vi er klar over at forskriftene er reviderte nokså nyleg, og at det slik sett ikkje burde vera behov for å gjera andre endringar enn det som følgjer av nye element, som t.d. el-syssel.

Men med utgangspunkt i dei erfaringane vi har gjort når det gjeld behov for unntak knytt til drift og vedlikehald av kraftanlegg, hadde det vore ønskeleg med ein fagleg gjennomgang saman med Miljødirektoratet og representantar for Fylkesmannsembeta. Sjå vedlagde utdrag av verneforskriftene, som påført merknader til aktuelle punkt som ein ønskjer å diskutere.

Vi ønskjer også at bokmålstekstene i § 3 pkt. 5 (gjeld begge forskriftene) blir retta til nynorsk, slik at heile forskriftsteksten kjem i lik målform.

Formålsparagrafen § 1 i verneforskrifta for Utladalen har elles svært dårleg språk, og vi fekk slik merknad frå Språkrådet da vi stilte spørsmål ved språkkvalitet og ordlyden i § 1:

Vi gjev deg rett i at den språklege kvaliteten på den aktuelle verneforskrifta er tvilsam. Det er både reine nynorskfeil, språklege inkonsekvensar, teiknsetjingsfeil i henne. Det er vel eit arbeidsuhell frå departementets side at punkt 5.3 i vernereglane er på bokmål. Uheldig er det absolutt. Denne typen forskrifter finst del vel mange av, og det burde kunne la seg gjera å ha gode malar for verneforskrifter både på nynorsk og bokmål.

Setninga i § 1 heng ikkje saman. Relativsetninga *og som er identitetsskapande* står som om ho var sideordna med ei anna som-setning, men det er ho faktisk ikkje. Det finst ei formulering i setninga som kunne ha vore ei relativsetning: *... eit vilt og vakkert vestlandslandskap som har økologisk verdi, kulturell verdi og opplevingsverdi, og som er identitetsskapande ...* Ei slik formulering ville ha vore formelt korrekt, men elegant prosa er det uansett ikkje tale om.

Språkrådet har inga myndigheit til å gripa inn og retta språket i lover og forskrifter, og diverre finst det ikkje noko system for språkleg kvalitetssikring av lover og forskrifter. Når det gjeld lover og forskrifter på nynorsk, er det eit særleg behov for språkleg kvalitetssikring.

Det kan sikkert vera greitt å ta ein felles gjennomgang på desse innspela i eit møte, gjerne via Skype for å unngå unødige reiser.

Med helsing

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:

Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Vestland			
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2019/16144-1

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 27.08.2019

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	37/2019	06.09.2019

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Innspel til revisjon av verneforskriftene når det gjeld el-sykkel m.m.

Innstilling frå forvaltar

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen ber sekretariatet om gå gjennom verneforskriftene og formulere forslag til endringar når det gjeld følgjande spørsmål:

- A) Bruk av el-sykkel på vegane til Glitterheim og Vetti og etter Koldedalsvegen og anleggsvegen i Gravdalen. Styret sluttar seg til oppmodinga frå Dovrefjell nasjonalparkstyre når det gjeld å få fortgang i ei harmonisering av regelverket for sykling.
- B) Samstundes bør ein sjå på reglane knytt til vassdragsanlegga i Jotunheimen NP og Utladalen LVO, der verneforskriftene gjev eit generelt unntak for drift/ vedlikehald og oppgradering/fornyng av energi- og kraftanlegg, medan den nødvendige motorferdsla knytt til desse operasjonane krev eiga søknadsbehandling. Dette synest å vera ein utilsikta effekt, og bør få ein fagleg gjennomgang. Ved akutte utfall er det heller ikkje tid til søknad om enkeltløyve, slik at det uansett må gjevast eit ståande motorferdselløyve som gjeld slike tilfelle. Det hadde derfor vore ryddigare å ha eit generelt unntak for dette, som samsvarer med det generelle unntaket for gjennomføringa av fysiske tiltak på anlegga.
- C) Forskriftene bør også korrigerast språkleg, slik at heile forskriftene kjem i same målform. Etter siste revisjon i 2014 vart enkelte paragrafar skrive på bokmål, medan hovuddelen av forskriftene er på nynorsk.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - 06.09.2019

Aleksander Øren Heen foreslo endring i pkt. A), da el-sykkel i enkelte høve kan medføre negative konsekvensar for andre interesser. Eit døme er Folkevegen i Utladalen, som er svært smal og svingete. Her er regelen at syklistar må innrette seg etter dei gåande, og auka fart og fleire syklistar inn kan skape uheldige situasjonar. For å kunne gjera vurderingar ut frå lokale forhold bør det heller leggjast inn ein paragraf i verneforskriftene som gjev nasjonalparkstyret fullmakt til å godkjenne aktuelle strekningar for bruk av el-sykkel.

Denne endringa fekk samrøystes tilslutnad.

Når det gjeld vegen inn til Glitterheim ser styret at eventuell bruk av el-sykkel kjem i ei særstilling, ut frå at området manglar tilbod om kollektivtransport og at det er mogleg å leige el-sykkel frå Randsverk. I dette perspektivet er det vanskeleg å forsvare eit opplegg der el-sykkelen må parkerast på ein plass utan tilsyn før ein kan halde fram på dei siste kilometrane inn til Glitterheim. På denne strekninga er det lita konkurranse med andre brukarar av vegen, og el-sykkel her vil heller ikkje gå ut over verneverdiane.

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen ber sekretariatet om gå gjennom verneforskriftene og formulere forslag til endringar når det gjeld følgjande spørsmål:

- A) Nasjonalparkstyret bør få fullmakt til å opne for bruk av el-sykkel på nærare gjevne strekningar der forholda ligg til rette for det. Styret ser særleg behov for å sjå på moglegheita for bruk av el-sykkel på vegen inn til Glitterheim.
- B) Samstundes bør ein sjå på reglane knytt til vassdragsanlegga i Jotunheimen NP og Utladalen LVO, der verneforskriftene gjev eit generelt unntak for drift/ vedlikehald og oppgradering/fornyng av energi- og kraftanlegg, medan den nødvendige motorferdsla knytt til desse operasjonane krev eiga søknadsbehandling. Dette synest å vera ein utilsikta effekt, og bør få ein fagleg gjennomgang. Ved akutte utfall er det heller ikkje tid til søknad om enkeltløyve, slik at det uansett må gjevast eit ståande motorferdselløyve som gjeld slike tilfelle. Det hadde derfor vore ryddigare å ha eit generelt unntak for dette, som samsvarer med det generelle unntaket for gjennomføringa av fysiske tiltak på anlegga.
- C) Forskriftene bør også korrigerast språkleg, slik at heile forskriftene kjem i same målform. Etter siste revisjon i 2014 vart enkelte paragrafar skrive på bokmål, medan hovuddelen av forskriftene er på nynorsk.

Dokument i saka

- Verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark
- Verneforskrift for Utladalen landskapsvernområde
- Brev av 14.05.2019 – frå Miljødirektoratet – Bruk av el-sykkel i verneområde
- Brev av 27.06.2019 frå Dovrefjell nasjonalparkstyre - *Sykling og bruk av el-sykkel på Snøheimvegen og Vålåsjøhøvegen*

Saksopplysningar

El-sykkel: Det er gjeve eit gjenerelt unntak frå motorferdselforbodet for bruk av el-sykkel utanfor verneområde, men opphevinga omfattar ikkje areal innan verneområda, da el-sykkel formelt sett er rekna som motorferdsel. Dette skaper frustrasjon blant brukarane, og informasjonen om skilnadene er vanskelege å formidle på ein god måte.

Motorferdsel knytt til kraftanlegg: Verneforskriftene for Jotunheimen og Utladalen vart reviderte i 2014, men ved bruk av forskriftene ser ein enkelte eksempel på manglande samsvar mellom tiltak som naturleg høyrer saman når det gjeld energi- og kraftanlegg.

Verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark av 14.11.14

har følgjande generelle unntak for tiltak knytt til kraftanlegg:

g) *Drift og vedlikehald av eksisterande energi- og kraftanlegg og nødvendig istandsetting ved akutt utfall*

h) *Oppgradering/fornyng av kraftanlegg og kraftlinjer for heving av spenningsnivå og auking av linjetverrsnitt når dette ikkje fører til vesentlege fysiske endringar i høve til verneformålet.*

For motorferdsel gjeld derimot søknadsplikt i medhald av § 3 pkt. 6.3 q) som opnar for at forvaltningsstyresmakta gje løyve til: «*Motorferdsel på vinterføre, på vegen i Gravidalen eller med luftfartøy i samband med tilsyn og vedlikehald av Tyin kraftverk.*»

Verneforskrift for Utladalen landskapsvernområde av 14.11.14

har følgjande generelle unntak for tiltak knytt til kraftanlegg:

f) *Vedlikehald av Gravidalsvegen, Koldedalsvegen og Vettisvegen mellom Skori og Vetti.*

g) *Drift og vedlikehald av eksisterande energi- og kraftanlegg og naudsynt istandsetting ved akutt utfall*

h) *Oppgradering/fornyng av kraftanlegg og kraftlinjer for heving av spenningsnivå og auking av linjetverrsnitt når dette ikkje fører til vesentlege fysiske endringar i høve til verneformålet.*

For motorferdsel gjeld derimot søknadsplikt i medhald av § 3 pkt. 6.3 som opnar for at forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til:

l) *Motorferdsel på Gravidalsvegen og Vettisvegen i andre høve enn nemnt i pkt. 6.2 g) og h)*

m) *Motorferdsel på vinterføre, på vegane i Gravidalen og Koldedalen eller med luftfartøy, i samband med tilsyn og vedlikehald Tyin kraftverk.*

o) *Motorferdsel i samband med oppgradering/fornyng av kraftanlegg og kraftlinjer.*

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanutkastet frå 2008 har vore brukt som rettleiande dokument inntil revidert plan ligg føre, og kap. 8.15.6 *Motorferdsel på vegar* viser at dei utarbeidde forskriftsframlegga som planutkastet bygger på, hadde som intensjon at Hydro skulle kunne nytte motoriserte køyretøy på vegen i Gravidalen i samband med ettersyn av reguleringsanlegg. Men denne intensjonen er ikkje vidareført i dei endelege verneforskriftene som vart vedtekne ved kgl res. av 14.11.14.

Vurdering

El-sykkel

Forbodet mot bruk av el-sykkel i verneområde har vore vanskeleg å formidle til publikum, etter at el-sykkel vart likestilt med vanleg sykkel utanfor verneområda. Dette har skapt fleire presseoppslag, og Dovrefjell nasjonalparkstyre sende på bakgrunn av dette ei oppmoding til Miljødirektoratet og KLD om betre harmonisering av regelverket knytt til sykling på vegar.

<http://www.nasjonalparkstyre.no/Documents/Dovrefjell%20dok/Sakspapir/2019-06-27%20brev%20DNPS%20til%20MDIR-KLD.pdf> Liknande innspel kan vera aktuelt for andre.

For Jotunheimen har det særleg vore vegen inn til Glitterheim som har skapt frustrasjonar, da sykkel/el-sykkel er einaste framkomstmiddel frå Randsverk for dei som ikkje har privatbil. I Randsverk/Sjodalenområdet er det også høve til å leige el-sykkel. Ved nasjonalparkgrensa må el-sykkelen parkerast, og skiftast ut med vanleg sykkel. Det er ikkje alle som opplever det som trygt å setja att ein el-sykkel der utan tilsyn, så ein del har nok med el-sykkelen heilt inn til turisthytta. Så lenge syklinga foregår etter opparbeidd veg, er det ingen konflikt med verneverdiane i dette området, og det hadde vore ønskeleg med ei oppmjuking av regelverket for å kunne koma til dette området også for dei som ikkje har tilgang på privatbil.

Folkevegen i Utladalen, Gravdalsvegen og inste del av Koldedalsvegen er også omfatta av el-sykkelforbodet, utan at det vil vera nokon særleg skilnad mellom bruk av vanleg sykkel og el-sykkel på desse vegstrekningane. Det kan derfor vera ønskjeleg å sjå nærare på forskriftene på desse punkta.

Det er ikkje ønskjeleg å foreslå eit generelt unntak for el-sykkel i heile verneområda, da spørsmålet om auka rekkevidde må få ei grundigare utgreiing før ein konkluderer. Når det gjeld dei opparbeidde vegane har ein derimot tilfredsstillande kunnskap til å kunne gå gjennom forskriftene og foreslå ei konkret oppmjuking.

Kraftanlegg

I dialog med Hydro Energi i sommar, kom det fram at Hydro Energi hadde oppfatta det slik at dei berre hadde varslingsplikt til SNO ved motorferdsel på Gravdalsvegen. Ved utsjekk av ordlyden i forskrifta ser ein at dei må søke om dispensasjon for motorferdsel, medan sjølve tiltaka og vedlikehald av vegen er omfatta av eit generelt unntak frå forbodet mot inngrep. Dette verkar lite logisk, da tiltaka ikkje kan gjennomførast utan bruk av motoriserte hjelpemiddel. Spørsmålet bør derfor drøftast med Miljødirektoratet for å få betre samsvar.

Andre detaljar

Det er også enkelte andre punkt i verneforskriftene som bør gjennomgåast.

Konklusjon

Det bør etablerast ein dialog med Miljødirektoratet og Fylkesmennene for å drøfte korleis ein konkret kan gå vidare med desse spørsmåla, da det ikkje er innan nasjonalparkstyret sitt mandat/ansvarområde å arbeide med vedtektsendringar..